

Maikuu tegi lõpuspurdi troopilises kuumuses

Ain Kallis

Suve saabudes võiks ka kirjutav meedia järgida raadio ja TV traditsioone ning aina vanu lugusid korrata. Aga kuhu kõlbaksid tänavu ilmajutud pealkirjadega «Kuhu see suvi küll jääb?» või «Lumetorm vintsutas Tartumaad»?

Kliimaatiline suvi (aeg, kui ööpäevane keskmine õhutemperatuur püsivalt ületab +13 kraadi) saabus seekord mai keskel ja lumest oli juttu ilmaudistes vaid päris kuu algupäevil.

Tõsi, lund tuli, või õigemini toodi Tallinna teisel kümmepäevakul ja õige paksult. Linnaisad näitasid, kuidas saab tänavail kiiresti liikuda ka autode-trollideta suuskadel. Tuleval aastal võiks juunis korraldada suusamatka mööda vanalinna kauneid paiku.

Lõunamaine päike

Ehtsat lund ja lõrtsi said mandrielanikud tunda mitmel päeval, kõige vastikum ilm oli vast volbriööl, kui tuiskas ja temperatuuri oli talvisepoolne.

Mai madalaim kraadiklaasinäit registreeriti Jõgeval 2. kuupäeva hommikul, 5,7 kraadi. Terve esimene dekaad oli kahe kraadi võrra keskmisest külmem ehk 5,9 kraadi.

Edasi hakkas ilm paranema ja 14. maist olid keskpäevased soojanäidud lõuna pool päris suvised. Kogu kümmepäevaku keskmised leiti olevat normilähedased nii temperatuurilt, päikesepaistelt kui vihmakoguselt. Algasid äikesehood. Õide puhkesid toomingad, sirelid ja kastanid.

Kuu viimane kolmandik oli igati meeldejääv – nii kuuma lehekuu lõppu pole siinmail veel nähtud. Vähemalt lähiajaloo.

Mitmes maakonnas oli ilm keskmisest ligi seitse kraadi soojem. Paljudes ilmajaamades püstitati uusi suurepäraseid kuumarekordeid (näiteks Pärnus 31,2, Lääne-Nigulas 31,1 ja Jõhvis 30,8 kraadi). Kuu soojarekordiks kinnitati aga 29. kuupäeval Haapsalus registreeritud 31,3 kraadi. Eesti keskmiseks õhutemperatuuriks arvutati Eesti Meteoroloogia ja Hüdroloogia Instituudis 11,6 kraadi.

Meile, põhjamaalastele, tegi elu raskemaks lõunamaiselt särav päike. Ultraviolettkiirguse indeks (UVI), mis iseloomustab naha pruunistumise või kõrvetamise kiirust, kerkis

25. mail 8,3 juurde (Eesti senise parima tulemuse kordamine!).

Alates 19. maist on too indeks pea iga päev küündinud üle kuue ühiku. Juba viie ühiku juures võiksid aga õrnemahalised inividid enda pleegitamisega ettevaatlikud olla.

Kõrged UVI näidud mõõdeti, kui päikese lähedal olid rünkpilved, need aga peegeldavad kiiri ja suurendavad radiatsiooni.

Lisaks subtroopilisele päikesele sai Eestis tunda pea troopilist äikest. Nagu kusagil Aafrikas kerkisid lämmil päraatlõunal piksepilved, sadas kõva sahmakas vihma ning jälle oli taevas selge ja õhk palav. Mitte jahe, nagu tavaliselt pärast külma frontid üleminekut (kui «külmas müristab»).

Väik katkestab peod

Sadameidki saime ebatavaliselt palju: viimasel dekaadil tuli Kuusikul ning Jõhvis maha vastavalt viie ja nelja normi jagu vihmavett!

Kogu kuu jooksul tuli vihma keskmiselt 71 millimeetrit (norm 45). Kõige rohkem sadas Valgas ja Kuusikul 101 millimeetrit, piisake vähem Tõraveres (100 millimeetrit).

Kui Moskvas hoiti 9. mail vihm ära pilvedesse kemikaale puistates, siis meil oli niisamagi kuiv seal, kus keiser jala käis ehk Tallinnas Raekoja platsil ja Lauluväljakul.

Raskem oli profiratureil, kes pidid 26. mail Tartu kandis äikesevihmas sõitma. Paljudes riikides oleks seesugune tegu olnud ennekuulmatu. Näiteks USAs rakendatakse vabaõhuüritustel nn 30-30 reeglit: kui esimesest välgusälvatusest mürinani on vähem kui 30 sekundit, katkestatakse ohu tõttu kõik ettevõtmised ning varjutakse (muidugi mitte põlispuude alla). Kui viimasest piksepaugust on möödas 30 minutit, jätkatakse poolelijäänut.

Jaan toob vihma

- Sel nädalal jätkuvad hoovihmad koos vahelduva pilvisusega ja selline ilm on ka jaanipäeval.
- Saju tõenäosus on homsest väike. Ka ööd muutuvad soojemaks, sisemaal on öösiiti sooja kuni kümme ja rannikul kuni 13 kraadi.
- Kõige soojem on neljapäeval: kuni 25 kraadi.
- Reedest pühapäevani on oodata hoovihma. Tuul ei tohiks olla tugev ja sooja peaks olema 17 kuni 23 kraadi.

Kas suve soojavarud ongi ammendatud?

Teist aastat järjest tundub pärast esimese ametliku suvekuu avakolmandikku, et meie karge põhjamaine Jaan sarnaneb kuumaverelise Giovanni või Juaniga.

Igatahes olid Euroopa parimad suvitusilmad kümme päeva just Eestis.

Aga: kauaks seda pidu jätkub? Ja kelle jaoks see peoilm ongi: metsad-põllud ja seljanahk kõrbesid sõna otseses mõttes.

Ka tänavu võiks kõikjal rippuda hoiatused nagu suitsupakil: «Keskkonnaministeerium hoiatab: liigne päike ja kuumus on ohtlikud teie tervisele!»

Pikaajalise ennustuse järgi peaks tänavune juunikuu tulema keskmisest märksa soojem ja kindlasti ka kuivem. Sellest hoolimata võiks aga jaanitulel õllepuhul kõrval olla varuks ka vihmavari.